Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2025

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keskeiset valtionavustukset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

19.2.2026

Turvakotitoiminta, Rikos- ja riita-asioiden sovittelu sekä Nollalinja

- Turvakotipalvelut
  - Valtion rahoittamia erityispalveluja lähisuhdeväkivallan kokijoille. Erillislaki taustalla.
  - Avoin hakumenettely, nykyiset palveluntuottajat valittu 5,5 vuodeksi. Palveluntuottajat hakevat syksyisin seuraavan vuoden määrärahaa. Vuonna 2025 myönnettiin avustusta 29,0 milj. euroa.

- Rikos- ja riita-asioiden sovittelu
  - Maksuton palvelu, jossa rikoksen tai riidan osapuolet voivat kohdata toisensa luottamuksellisesti puolueettomasti tehtävään koulutettujen sovittelijoiden välityksellä. Erillislaki taustalla.
  - Palveluntuottajat valittu jo aluehallintoviraston ollessa järjestämisvastuussa avustuksesta. Sopimukset toistaiseksi voimassa olevia.
  - Vuonna 2025 myönnettiin valtionkorvausta 6,9 milj. euroa.

- Nollalinja
  - (24/7 auki oleva auttava puhelin lähisuhdeväkivaltaa ja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa kokeneille) taustalla ns. Istanbulin (Euroopan neuvoston) sopimus
  - Vuonna 2025 myönnettiin avustusta 0,7 milj. euroa

- Seuranta
  - THL kerää asiakaspalautetta ja tilastoja, käy myös vierailuilla palveluntuottajien yksiköissä, hyödyntää saamiaan tietoja kehittämisessä.

Terveyden edistämisen määräraha, Ruoka-apu

- Terveyden edistämisen määrärahasta maksettavat valtionavustukset hankkeille
  - Määräraha terveyden edistämiseen sekä päihteiden käytön ja tupakoinnin ehkäisyyn ja vähentämiseen. Erillislaki taustalla.
  - Yhdessä STM:n kanssa määritellään painopistealueet. STM vahvistaa THL:n valmisteleman avustuksen käyttösuunnitelman. Yhtiestyötä mm. STEA:n ja OKM:n kanssa, jotta vältetään päällekkäinen rahoitus. Avoin hakumenettely.
  - Vuonna 2025 myönnettiin avustusta 11,3 milj. euroa, josta ehkäisevään päihdetyöhön 1,8 milj. euroa, nuorten katuväkivallan ehkäisyyn 2,5 milj. euroa, huumevalistustyöhön 0,5 milj. euroa sekä hallitusohjelman mukaisesti iäkkäiden ja omaishoitajien toimintakyvyn edistämiseen 6,5 milj. euroa.
  - THL raportoi vuosittain hankkeiden etenemisestä STM:lle sekä toteuttaa kolmen vuoden välein tarkemman vaikutusten arvioinnin

- Ruoka-aputoiminta
  - Ruoka-avun toteuttamisen kustannuksiin, kunnille ja/tai hyvinvointialueille (”hankehallinnoijat”) edelleen ruoka-aputoimijoille jaettavaksi. Erillisasetus taustalla.
  - THL valtionapuviranomainen, mutta hankehallinnoijilla itsenäistä vastuuta valita hankkeen osatoteuttajat (ruoka-aputoimijat) sekä jakaa avustus heidän kesken.
  - Vuosina 2025–2026 käytettäväksi tarkoitettua avustusta myönnettiin yhteensä 5,8 milj. euroa.

Käypä hoito –suositukset, Kansalliset hoitosuositukset

- Käypä hoito –suositukset
  - THL:n toimintamenomomentille budjetoitu valtionavustus Suomalainen lääkäriseura Duodecimille.
  - Avustuksella tuotetaan ja ylläpidetään näyttöön perustuvia kansallisia Käypä hoito –suosituksia, erityisesti kansanterveydellisesti merkittävistä ja hoitokäytännöiltään vaihtelevista aiheista sekä edistetään suositusten toimeenpanoa.
  - Suosituksilla edistetään terveydenhuollon vaikuttavuutta, kustannusvaikuttavuutta ja tasa-arvoisuutta.
  - Käypä hoito –työryhmien työskentelyyn osallistuu paljon vapaaehtoisia terveydenhuollon ammattilaisia.
  - Vuonna 2025 myönnettiin avustusta 1,2 milj. euroa.
- Kansalliset hoitosuositukset
  - THL:n toimintamenomomentille budjetoitu valtionavustus Hoitotyön tutkimussäätiön Hotukselle.
  - Avustus näyttöön perustuvan hoitotyön ja sitä tukevien menetelmien edistämiseen sekä hoitosuositusten laatimiseen ja levittämiseen.
  - Vuonna 2025 myönnettiin avustusta 0,9 milj. euroa.

Yleisesti valtionavustusten hauista ja käytön valvonnasta

- Haut ja muut myöntämisperusteet
  - Lähtökohtaisesti myönnettävät avustukset perustuvat avoimiin hakuihin. Sovittelupalveluista on jatkuvat sopimukset. Osa valtionavustuksista on budjetoitu THL:n toimintamenomomentille, jonka käyttöperusteluissa valtionavustusten saajat nimetty.
  - Useampivuotisiin valtionavustuspäätöksiin pohjautuvissa hauissa saaja hakee tulevan vuoden avustusta syksyisin.
- Valvonta
  - Valtionavustuspäätöksen liitteenä annetaan avustustyypeittäin laaditut avustuksen käyttöä koskevat tarkemmat ehdot.
  - Useampivuotisissa valtionavustuksissa saajat antavat vuosittain väliselvityksen, kaikki antavat loppuselvityksen.
  - Kaikilta avustuksensaajilta edellytetään tilintarkastuslausuntoa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta.
  - Myös THL suorituttaa valtionavustuksen käyttöön liittyviä tarkastuksia (turvakotitoiminta, sovittelupalvelut, terveyden edistämisen määräraha, ruoka-apu).
  - Eräiltä osin THL on mukana ohjaus- tms. työryhmissä.
  - VTV raportoi 13/2025 kertomuksessaan, että THL järjestänyt sekä turvakotien että sovittelupalvelujen kustannusten korvausten valvonnan asianmukaisesti.